

ριαρχίαν πρὸς τὴν πρόδοον τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τῆς ἐλευθερίας. Συνελήφθη τότε, καθείρθη καὶ παρεπέμφθη εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, ὃ δὲ εἰσαγγελεὺς τῶν ἐφετῶν, ὁ ἀξιότιμος κ. Γαληνός Παλαιολόγος, ἐχαρκτήρισε τὴν πράξιν ὡς ἐσχάτην προδοσίαν καὶ ἐζήτησε τὴν εἰς θάνατον καταδίκην του. Βλέπετε, ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ πόσον ἐχρησίμευσε δικαστήριον ἐκλελειμμένον. Ἀπαντες οἱ δικηγόροι τῶν Χανίων εὐγενῶς προσῆλθον συνήγοροι ἀφιλοκερδῶς τοῦ ἀδίκως καταδικωθέντος δημοσιογράφου, κατωρθώθη δὲ τέλος, ἀλλὰ μόλις μετὰ μεγάλης ἐνεργείας, νὰ σωθῇ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐνθυμούμαι, μία τουρκικὴ ἐφημερίς τῆς Κωνσταντινέως ἔγραφεν, ὅτι ὁ συντάκτης τῶν «Ἀπτέρων» κατεδιώχθη, διότι ἐτόλμησεν ἐν τῇ ἐφημερίδι του τὸν Φωτιάδην πασῶν νὰ ἀποκαλέσῃ... κύριον Φωτιάδην!

Ὡς παρατηρεῖτε, ἐγένετο ἀπόπειρα δημιουργίας δημοσιογραφίας ἐν Κρήτῃ, κατενοήθη ὅμως ταχέως ὑπὸ τῶν ἀρχόντων μας ὃ ἐκ ταύτης κίνδυνος καὶ ἐλήφθη φροντίς ὅπως ἐγκαίρως τῇ ἀνοιγῇ ὁ τάφος. Θέλετε νὰ ἰδῆτε καὶ τὴν εἰδεχθῇ πλάκα, ἥτις ἐσκέπασε τὸν ἀπαίσιον τοῦτον τάφον; Ἰδοὺ αὕτη· εἶναι μία ἐπιτροπὴ, συστάσα κατὰ διαταγὴν τῆς Πύλης καὶ προορισμὸν ἔχουσα νὰ πνίγῃ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ γράφειν. Ἀποτελεῖται ἐκ δύο διοικητικῶν συμβούλων, ἐνὸς χριστιανοῦ καὶ ἐνὸς ὀθωμανοῦ, καὶ δύο ἐφετῶν κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν· ὁ δὲ πρόεδρος αὐτῆς, ὁ ἀνωτέρω σημειωθείς εἰσαγγελεὺς τῶν ἐφετῶν, νεκροθάπτης ἄγρυπνος, μὲ ὄμμα σκυθρωπὸν περιφέρει ἐπὶ τοῦ τάφου τὸ μονότονον βῆμα του, δέσμην δικογράφων ἀντὶ λόγξης κρατῶν, κύπτων ὑπ' αἰσχύνῃς τὴν κεφαλὴν, ὅπως ἀποκρύπτῃ ἀπὸ τῶν διαβατῶν τὸ μέτωπόν του.

Ἀληθῶς εἰς δυσχερῇ περιέρχομαι θέσιν, θέλων νὰ χαρακτηρίσω ἐπακριβῶς τὴν σημερινὴν ἐν Κρήτῃ κατάστασιν. Ἐὰν θελήσῃς νὰ περιορισθῇς εἰς τὰ λεγόμενα νόμιμα, θὰ παρατηρήσῃς ὅτι τοσαύτῃ ἐλήφθη φροντίς, ὅπως ἀποπνιγῇ καὶ ἡ βλάστησις πάσης ἰδέας φιλελευθέρου, ὥστε θὰ ἀπορήσῃς πῶς ἐν Κρήτῃ ὑπάρχῃ τοσαύτῃ ἐλευθερία. Ἡ ἀπορία σου θὰ λυθῇ, ἀμα παρατηρήσῃς ἀφ' ἐτέρου τὴν ἐξασθένεισιν τῆς τουρκικῆς δυνάμεως ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Νήσῳ. Ἡ ὑφιστάμενὴ ἐνταῦθα ἐλευθερία συνίσταται εἰς τὴν κατάπτωσιν καὶ τὴν ἀπόγνωσιν τοῦ τούρκου ἀφ' ἐνός· καὶ εἰς τὴν πεποιθήσιν καὶ τὸ θάρρος τοῦ Ἕλληνοσ ἀφ' ἐτέρου. Ἡ τυραννία ἐκπνέουσα ἐφρόντισε νὰ περιχαρακωθῇ ἐντὸς τύπων. Ἀλλ' εἰς τοὺς τύπους τούτους ἐλαχίστην ἐνταῦθα διδουσι προσοχὴν πρό τινων δὲ ἡμερῶν λόγου γινομένου περὶ ἐνδεχομένης ἀλλαγῆς Διοικητοῦ, εἰς φιλόπατρις ἀνὴρ μοι ἔλεγε: «Οἷος δὴποτε ἂν ἔλθῃ Διοικητής, ἐγὼ περὶ ἐνός μόνον φροντίζω, πῶς θὰ τὸν πολεμήσω καὶ πῶς θὰ δυνηθῶ νὰ σωθῶ.»

Κύδων.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

(ΕΙΔΙΚΟΥ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ ΜΑΣ)

Πειραιεύς. 19 Ἰουλίου.

Πᾶς ἀναγνώστης βέβαια θὰ νομίσῃ ἀκούων περὶ θεάτρου ἐν Πειραιεὶ ὅτι πρόκειται περὶ τινος νεωστὶ ἀφικθέντος θιάσου, ἐνῶ ἀπεναντίας, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἤνοιξαν οἱ κάλυκες τῶν ἀνθέων καὶ τὰ θεάτρα, ἡ καρδιαὶ καὶ τὸ δόσοληπτικὸν νταραβέρι τοῦ ἔρωτος, ὁ δημοτικὸς Ἀλεξιάδης ἔχει στήσῃ ἐνταῦθα τὸν θρόνον του μεθ' ὅλου τοῦ ἐπιτελείου τοῦ κ-

λῶς ἀπαρτιζομένου θιάσου του φροντίζων τακτικώτατα νὰ μᾶς σερβίρῃ ὡς ἐν δευτέρᾳ ἐκδόσει, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο, ὅχι ἐπιδιορθωμένην, ὅτι ἀκριβῶς ἐν Ἀθήναις παριστάνει! Καλὴ ὑπὸ σακκουλογεμιστικὴν ἔποψιν αὕτη ἡ ὀμφιθιότης καὶ ἀπορῶ πῶς δὲν τὴν ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν καμμίᾳ Μεγαλειότης, ἀφοῦ μάλιστα μπορεῖ νὰ ἀμφιλουεῖ, ἐνῶ τοῦ δυστυχοῦς Ἀλεξιάδου τὴν ἐξ ἐνός τόπου ἀπουσίαν μόλις ἱκανοποιεῖ ἢ ἐν ἐτέρῳ παρουσία. Π. χ... ἀλλὰ πού νὰ ἐνθυμηθῶ ὅλους τοὺς ταξειδεύοντας καὶ ἀνασθητῶς ἀναπληρούμενους, ἀλλ' ἐπαισθητῶς πληρωμένους, ἡγεμόνας.

Οὐ φροντὶς ὅμως εἰς ἡμᾶς διὰ τοὺς ξένους ἡμῶν καὶ ἐπανερχόμεθα εἰς τὰ στενὰ ὄρια τῆς μάνδρας μας, ὅπου τὰ συντάγματα τῶν ἐλευθέρων σκοπευτῶν ψύλλων γενναιοτάτην ἐφοδὸν ὑπόσχονται κατὰ τῶν μὴ μέχρις αἵματος σφιγμένων ποδῶν. Αἱ ἀγαπῶσαι περισσότερον τὸ εὐαερον κυρίαὶ ἅς μαρτυρήσουν τὸ μαρτύριον...

Εἰς δὲ φίλος ὁπισθεν μοῦ σφυρίζει:

— Ἀλλοτε θάλθω μὲ γκαλότσες, γιατί αὐτοί, ἡμμάτιά μου οἱ ψύλλοι κυντεῦον νὰ μοῦ τρυπήσουν καὶ τῆς μετσεσόλες Ἰμεῖς οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Ἀθηναῖαι θὰ περιμένετε νὰ σᾶς περιγράψω τὴν μαγικὴν τοποθεσίαν τοῦ θεάτρου μας φανταζόμενοι αὐτὸ ἐν τινι παραθαλασσίῳ λόφῳ, γλυφομένων τῶν κρασπέδων του ὑπὸ τῶν μελιχίων, ὡς οἱ ὑποψήφιοι ἐν παραμοναῖς ἐκλογῶν δήμαρχοι, κυμάτων καὶ λουομένων τῶν θεατῶν ὑπὸ τῆς ἐσπερίας αὔρας, ἀφοῦ βέβαια θ' ἀκούωσι καὶ τὸν ὕγρον ἦχον τοῦ ἀσπασμοῦ τῶν κυμάτων μετὰ τῆς παραλίας καὶ τόσα ἄλλα.

Ἄστε μας στὰ χάλιά μας, χριστιανοί, καὶ μὴ ζητᾶτε πράγματα διῴστάμενα τῶν παρόντων... 10 μόνον λεπτὰ τῆς ὥρας! Ἡμεῖς τὸ θεάτρον μας, ὡς ἐὰν τὸ ἔχωμεν κλειμένο, τὸ ἔχομεν κρύψει εἰς μίαν θέσιν ἀρκετὰ κατάλληλον νὰ τὸ προφυλάξῃ ἀπὸ ἀνεμον καὶ ἥλιον, φωτιὰ καὶ ἀστροπελέκι, ὄμμα βασκανεῖς καὶ ἀφ' ὅτι ἄλλο ἐξοριστικὸν διαλαμβάνει τὸ διαλύον τοὺς δαίμονας τετραβάγγελον τοῦ παππᾶ, ὡς ἡ φαντασμαγορία Κισσωνακίου παλάμης τὰ ἑλληνικά συλλαλητήρια.

Αἱ βαβυλώνειαι μέχρι τρίτου οὐρανοῦ κύκλωθεν τοῦ θεάτρου πυργοποιεῖται πού σὲ ἀφίνουν νὰ θαυμάσῃς ὀλίγον καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ στερεώματος! Μόλις ἐν μέρος τοῦτου φαίνεται ὡς πελώριον καπὰκι τῆς μάνδρας ὅπερ νομίζεις ὅτι κατέστησε μετέωρον ἢ πῆσαις τῆς ἐξατμίσεως τῶν χνῶτων τοῦ ἀθρόου φιλοθέαμονος κοινού. Δεξιὰ τὰ Καυκάσια σπήτια, ἀριστερὰ τὰ Ἰμαλαῖα, ἐμπρὸς ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὁ Ἀκράγας—Τσίντος, ὁπισθεν τὰ πάλλα τοῦ ὑπερόφου γαρνιρισμένα ἀπὸ κρόσια ποδῶν ἀπληλαγμένων τῆς ἐθιμοτυπίας τῶν καλτσῶν καὶ ὑποδημάτων, εἰς ἐπίμετρον δὲ καὶ ἡ ἀμμωνιοῦχος αὔρα πνέουσα ἐκ τῶν γειτονικῶν τοῦ θεάτρου δρόμων, οἵτινες κατὰ πᾶσαν νύκτα παραστάσεως μεταβάλλονται εἰς αὐτοσχέδια οὐρητήρια ἐν οἷς ὡς ἐν Σπαρτιατικοῖς συστειτίοις οἱ Πειραιεῖς κατὰ γραμμὴν

Ἀδελφωμένοι ὡς τὸ οὔρεϊν καὶ σύντροφοι ὡς τὸ βόλι συνουρῶσιν ἢ κατὰ Θουκιδίδην ξυνουρῶσι. Τί λές, κύριε Σχολάρχᾳ;

Τὸ πρόγραμμα τῆς προχθὲς παραστάσεως, ἐξ ἧς αἱ ἐντυπώσεις μας, φέρει τὸν ἀριθ. 23 καὶ τὰς συνήθεις σπαρτακτικὰς ὑποσχέσεις τοῦ θιάσου περὶ τῆς ὡς σιγοῦρο πρᾶμα ἐπιτυχίας τῶν ἔργων «Συζύγου ἐκλογῇ» καὶ «Ἀρχοντοχωριάτου» τῶν ἀειμνήστων Παπαρρηγοπούλου καὶ Μολιέρου. Ἐν τούτοις μόλις ἡ ἐκλογὴ τῆς «Ἐκλογῆς συζύγου» κατῴρθωσεν νὰ πείσῃ τὴν ὑποκειμενικότητά μας καὶ πα-

